

ECONOMIA SOCIALĂ CU UN PAS MAI ÎN FAȚĂ.

IDEAS - INCLUZIUNE ȘI DEZVOLTARE PRIN ANTREPRENORIAT SOCIAL

Egidiu Condac ^[1]

Rezumat

În anul 2015 Caritas Iași a desfășurat o experiență de ES (ES) sub aspectul său de formare profesională dar și prin acțiunea practică pe piața produselor și serviciilor. Experiența a reprezentat de fapt un proiect a cărei notă cheie o reprezintă diversitatea. Diversitatea în ce privește locațiile, regiunile Nord Est și Sud Est, serviciile și produsele, despre care vom detalia pe parcurs.

Provocarea majoră a reprezentat-o menținerea unității în această diversitate, prin promovarea valorilor și viziunii Caritas. Menționăm că aceste structuri de ES au asigurat o vizibilitate sporită organizației.

Pentru viitor, încercarea principală va constitui dezvoltarea unui management care să cuprindă arii tot mai largi, precum marketingul și asigurarea calității. Totodată, managementul resurselor umane din cadrul organizației pe ansamblu va trebui să asigure formarea personalului în aceste domenii, noi pentru unii din angajați, sau să aducă oameni care au căpătat aceste abilități în școală sau la alte locuri de muncă.

În acest balans continuu între economic și social, Caritas Iași va încerca să își găsească un echilibru pe care îl caută de fapt întreaga societate, un echilibru între intervenția oferită de asistența socială și aspectul inovativ conferit de Economia Socială.

Cuvinte cheie: economie socială (ES), structura de ES, eficiență, diversitate

1. Introducere

Economia socială Centrul Diecezan Caritas Iași a dispus de o experiență în acest domeniu recent ca abordare conceptuală în România. Plusul în portofoliul propriu prin proiectul, *IDEAS -Incluziune și dezvoltare prin antreprenoriat social (Proiect POSDRU/173/6.1/S/*

[1] Doctorand, director general al Centrului Diecezan Caritas Iași, Str Sărărie nr.134, 700116, tel 0232/210085, email contact@caritas-iasi.ro.

148730) îl reprezintă faptul că, spre deosebire de vechile proiecte, care erau finanțate din surse private, externe de cele mai multe ori, finanțarea ultimului proiect este exclusiv publică.

Mai mult decât atât, diferențele continuă în modul de derulare a proiectelor, sistemul de raportare, administrare, dar și distanța în timp între aceste proiecte care au cauzat o schimbare de generații în cadrul Caritas Iași. Actualul mod de derulare a proiectelor impune o disciplină sporită și indicatori care permit urmărirea țintită a grupurilor care trebuie incluse în proiect.

Caracterul economic al structurilor de ES oferă posibilitatea acestor beneficiari ai proiectului să obțină un loc de muncă de unde să își asigure venitul necesar pentru trai. Pe de altă parte, existența structurilor în cadrul proiectului este doar un prim pas, un incubator de unde ele ies la lumină pentru a se confrunta cu realitatea pieței produselor și serviciilor. Aceasta este adevărata provocare pe care structurile ES (manageri și muncitori) o au de înfruntat din momentul când intră în concurență pe piață. Perioada de început (de incubație) este timpul în care cei care formează echipa, învață să se cunoască, să comunice, să-și evalueze capacitățile, să se obișnuiască cu locul de muncă, cu exigențele lui și ale pieței.

Provocarea suplimentară la care este supusă ES este acceptarea explicită și implicită a aspectului său social și uman în cele din urmă. Deosebirea fundamentală față de economia de piață „pură” este că aceasta din urmă încearcă maximizarea profitului, integrarea socială și în muncă a persoanelor vulnerabile din societate nefiind numădat un aspect luat în calcul. Excluderea de pe piața muncii a unor oameni capabili să muncească, doar pentru că au trecut un anumit prag de vârstă, de regulă patruzeci de ani, sau pentru că prezintă o formă de dizabilitate, reflectă, pe lângă aspectele menționate mai sus, și o lipsă a unei sensibilități față de latura etică, umană, care își are originea în însuși sistemul de educație pe care l-au parcurs cei care coordonează structurile economice.

Ignorarea relațiilor sociale ce au loc la nivel microeconomic (în cadrul firmei) și macroeconomic (în relațiile de schimb) creează adevăratul handicap, cercul vicios prin care fiecare încearcă să paseze sarcina pe care nu dorește să și-o asume, pe umerii întregii societăți. Se face astfel abstracție de legile etice care guvernează piața economică, fie din ignoranță, fie dintr-o lipsă de viziune integrativă și solidară asupra societății. ES privită apoi chiar din perspectivă pur economică, poate

deveni un adevărat salvator al situației unor deficaturi în bugetele publice, tot mai solicitate. Din acest punct de vedere se poate spune că economia socială preia o parte din misiunea pe care economia „adevărată” ar trebui s-o îndeplinească.

De la originile sale, ES a fost menită să răspundă problematicii sărăciei. De-a lungul timpului, ES și-a demonstrat capacitatea de adaptare la contexte economice și sociale dificile și a creat noi forme de intervenție care răspund în mod esențial cerințelor activității economice și contribuie astfel la incluziunea activă a beneficiarilor. Un rol important în consolidarea domeniului îl are parteneriatul public – privat, prin implementarea inițiativelor de ES de către ONG-uri, cu sprijin din partea statului, în special din partea autorităților locale.”²

Derularea proiectului IDEAS a coincis cu votarea legii numărul 219/2015 privind ES, care cuprinde în textul său și definiția acesteia. Acest eveniment a fost marcat și în cadrul componentei teoretice a proiectului, care a constat în cercetarea fenomenului ES în România. Întreaga activitate desfășurată în cadrul proiectului, inclusiv activitatea de cercetare, a fost gândită, organizată și contextualizată în cadrul național dar și internațional actual, în care există o experiență deja bogată atât la nivel teoretic cât și practic în planul ES.

Mai adăugăm că până la contractarea proiectului la care facem referire, nu exista o lege propriu-zisă a Legii ES (Legea nr. 219/2015 privind economia socială). Realitatea economică și socială în acest domeniu ”reliefaază un potențial real de dezvoltare la nivelul noii generații de organizații nonprofit”³.

2. Prezentarea structurilor de ES din cadrul proiectului

În continuare vom încerca să pătrundem în mecanismul de funcționare a acestor nouă structuri recurgând la „casetele tehnice” ale acestora, dar și la mărturiile unor persoane care au făcut pasul de la beneficiari ai unor programe ale Caritas la cel de „agenți” pe piața muncii.

² Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, *Raport de cercetare privind economia socială în România din perspectivă europeană comparată 2010*, disponibil la http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/RapoarteStudii/301210Raport%20de%20cercetare_ES.pdf, 4/22/2015, 3:26:59 PM.

³ Nicolăescu Victor, *Ghid de bune practici in economia sociala*, disponibil la http://profitpentruoameni.ro/wpcontent/uploads/2013/10/Web_Ghid_de_bune_practici_in_economie_sociala_A4_11.10.2013.pdf, 4/13/2015, 10:20:05 AM.

Structurile create au încercat să creeze un compromis între exigențele proiectului legate de sectoarele economice de abordare și nevoile de locuri de muncă ale beneficiarilor programelor de formare din cadrul Caritas, sau a altor persoane din grupurile țintă de pe teritoriul aflat în raza de activitate. Ca element de unitate a rămas sistemul de recrutare și selecție a viitorilor angajați.

Astfel, pentru localitatea Iași și împrejurimi (urban și rural), care cuprinde majoritatea structurilor de ES, au fost făcuți următorii pași:

- Pentru a crea o bază de date cu potențiali salariați, care să provină din grupurile țintă, au fost obținute informații și liste de la unități ale administrației publice locale, au fost publicate anunțuri, au fost consultate listele cu persoanele deja înscrise pentru consiliere la Caritas Iași;

- Selecția a fost făcută în urma interviurilor organizate cu toate persoanele care întruneau condițiile de angajare;

- Grupurile țintă din care făceau parte persoanele intervievate au fost: romi, femei în situații de risc, persoane beneficiare ale venitului minim garantat, persoane singure care aveau în grijă unul sau mai mulți copii - familii monoparentale, persoane care au abandonat de timpuriu școala.

Un alt element comun al structurilor de ES îl reprezintă forma de organizare juridică. Ele sunt niște societăți comerciale cu răspundere limitată. O singură structură este organizată ca o unitate protejată autorizată, CDC Plast.

Locația a patru structuri, dintre care trei într-o singură incintă, acoperă o rază de câțiva kilometri, permițând în anumite situații folosirea în comun a dotărilor de transport, sau chiar a utilităților, în cazul service, spălătorie, vulcanizare.

Diferențele între structuri pornesc nu doar de la caracterul eterogen al sectoarelor pe care le acoperă ci și de la stilul managerial al fiecărui responsabil de structură.

Vom încerca să parcurgem pe scurt aceste structuri reținând elemente care le individualizează.

Aceste structuri au următoarele denumiri:

- Social catering SRL;
- Domicilis medical Botoșani;
- SC Medicasa activ Brăila;
- Art Lemn CDC SRL;
- Car Wash CDC SRL;

- Car Top EM SRL;
- CDC Service SRL;
- Kinego SRL;
- CDC Plast.

Social catering, o primă structură pe care o vom aborda, s-a confruntat, la fel ca și celelalte structuri, cu problema alegerii amplasamentului, ținând cont de o serie de constrângeri legate de prețurile de pe piața imobiliară, distanța față de clienți, poziționarea în zonă a altor concurenți.

Social catering aduce pe piață un element inedit, „OALA PENTRU ACASĂ”, cu care vine în întâmpinarea nevoilor familiilor foarte ocupate sau celor care doresc să petreacă mai mult timp cu persoanele dragi: clientul aduce propriile vase în care se va pregăti mâncarea, după ce menționează preferințele culinare. O astfel de alternativă este foarte potrivită și pentru studenții care stau în cămin și care vor putea beneficia, exact ca la mama acasă, de preparatele preferate (felul I, II, desert).

În afară de acestea există acele servicii așazis clasice, standard, care constau în organizarea de evenimente pentru familii, sau oferirea de servicii pentru firme, corporații, cum sunt conferințe, workshop-uri, servicii curente de catering în campus-uri, școli, administrația publică.

Fiind o unitate de ES, trebuie să subliniem elementul social, uman, care, în fond, stă la baza fiecărei acțiuni umane.

Unul dintre angajați ne povestește: *„M-am angajat din luna iunie 2015, fac parte din grupul țintă prin faptul că am în întreținere o fetiță de opt ani și reprezint o familie monoparentală. În cadrul acestei structuri m-am adaptat foarte bine. Aici lucrez ca șofer de autoturism și camionetă. Îmi desfășor activitatea cât se poate de bine. Salariul e confidențial, dar sunt mulțumit. Am avut niște probleme financiare înainte să mă angajez. Am apelat la mai multe societăți ca să mă angajez. Datorită vârstei pe care o am se fereau. Spuneau că mă îmbolnăvesc, lipsesc de la servicii. Adică nu îmi spuneau în față chestia asta. Spuneau că o să mă contacteze și nu m-au mai contactat. Din cauza vârstei s-au ferit să mă angajeze. Aici am găsit o oportunitate. Managerul mă înțelege, și-a dat interesul să mă ajute în situația în care mă aflu. Îs mulțumit de serviciu și în continuare îmi voi face datoria conștiincios.”*

Istoria sa este cea a multor oameni din România care sunt excluși de pe piața muncii pentru că au depășit o anumită vârstă, deși sunt capabili să muncească la fel ca orice alt om aflat la vârsta activă.

Serviciile de îngrijire la domiciliu sunt în schimb un atu al organizației, având în vedere experiența a peste cincisprezece ani în domeniu. Valoarea adăugată în cazul de față o reprezintă extinderea, desfășurarea acestor servicii în zone diferite geografic, în Brăila, respectiv în comuna Leorda în județul Botoșani.

Scopul acestor servicii este aducerea mai aproape de beneficiari a îngrijirii medicale având ca rezultat creșterea calității vieții persoanelor aflate în situații vulnerabile și valorificarea unei vârste care ar trebui tratate cu respect și demnitate.

În județul Botoșani, structura cu profil de îngrijire la domiciliu, SC Domicilis medical, este chiar ceva nou în mediul rural. Pe de altă parte, fiind o inițiativă de ES, personalul angajat face parte din grupul țintă.

Prin îngrijirea la domiciliu, se asigură și dezvoltarea competenței de mișcare kineto.

Personalul în locația SC Medicasa activ Brăila este format dintr-un medic, două asistente medicale care fac parte din grupul țintă (familii monoparentale și femei aflate în situații de risc), un kinetoterapeut, doi îngrijitori bătrâni la domiciliu, care fac parte din același grup țintă (femei în situații de risc), un contabil (provenit din rândul unei familii cu mai mult de doi copii), un manager (femeie în situație de risc).

Situația este practic la fel și în locația din județul Botoșani, unde personalul a fost recrutat și selectat după aceleași criterii.

Pe lângă criteriile sociale, cele economice au avut și ele un argument: piața în aceste două regiuni oferă un potențial de dezvoltare.

Acoperirea geografică a acestor servicii o reprezintă municipiul Brăila și localitățile limitrofe, respectiv localitatea Leorda din județul Botoșani.

O altă structură socio-economică ce se grefează pe experiența Caritas o reprezintă cea aflată în apropierea Iașului, la Bârnova, numită Art Lemn. Amplasamentul și dotările existente îi conferă avantajul valorificării logisticii organizației. În plus, intervin dotările cu echipament modern, la fel ca și în celelalte structuri.

Atelierul de tâmplărie reia o tradiție de formare profesională desfășurată în cadrul unor proiecte și programe anterioare. Pasul pe care îl face acum este incluziunea pe piața muncii a unor persoane care altminteri nu aveau nici o sursă de venit.

Strategia afacerii urmărește mai multe obiective:

- Promptitudine și calitate;
- Satisfacția clienților;
- Prețuri competitive;
- Inovație în tipologia serviciilor.

Principalele produse /servicii pe care unitatea Art Lemn le oferă clienților și potențialilor clienți, sunt:

- Stupi pentru albine;
- Cozi unelte;
- Mobilier stradal;
- Mobilier din lemn.

Livrarea produselor apicole (stupi de albine și rame pentru stupi) se face direct de la sediul unității de ES din Bârnova, Iași cu mașina închiriată pentru transportul mărfii.

De asemenea există posibilitatea ca produsele să fie semifabricate, debitate, urmând ca asamblarea să se facă la domiciliul clientului de către echipa atelierului, sau chiar de către client.

Alte posibilități de vânzare sunt participarea la târguri de desfacere a produselor lemnoase și comerțul on line (e-commerce). În acest fel se va produce o amplificare a vizibilității afacerii.

La fel ca și în celelalte structuri de ES angajații de aici provin din grupul țintă.

Îată pe scurt istoria lui Eugen: *„Am un copil, am lucrat la Nicolina, nu prea am găsit loc de muncă. Am venit aici când a dat anunțul Caritas. Am dat un interviu, m-am angajat. S-a realizat o producție bună. De când am venit s-au făcut vreo 350 de stupi, 100 și ceva de bănci de stradă, mobilier, coșuri de stradă, ceva geamuri, uși. Ce comenzi primim, executăm. E bine și pentru mine și pentru familie. Înainte se găsea un loc de muncă, acum nu se mai găsesc. E foarte bine, și cât o merge ... până în prezent văd că e bine.”*

Serviciile în domeniul auto reprezintă un domeniu integrat format din spălătorie, service auto și vulcanizare. Logica integrării a condus și la amplasarea lor în aceeași locație pentru a putea folosi în comun utilitățile, pentru a se sprijini reciproc, inclusiv în privința unei politici comune de marketing. Ca și în celelalte structuri de ES, dotările sunt foarte moderne. Inovația este și ea un element de bază din punct de vedere tehnologic, dar și din perspectiva marketingului. Astfel, la spălătoria de mașini, Car Wash, clientul este încurajat să folosească un sistem de „autoservire” prin utilizarea directă, cu asistența personalului angajat, dacă o solicită, a dotărilor aflate la dispoziție. Prin aceasta se

urmărește atragerea unui segment de public dinamic, exigent, doritor să își întrețină mașina folosind aparatură modernă și eficientă. Serviciile complementare oferite în service și vulcanizare urmăresc să atragă o clientelă aflată într-o zonă rezidențială în expansiune, Valea Adâncă, dar și una în căutarea calității oferită de cei de la CDC Service.

Prin concentrarea acestor servicii într-un singur loc se poate urmări mai ușor obiectivul consolidării unei echipe profesionale, team building. În jurul unui nucleu de profesioniști cu experiență se adună cei care nu au experiență sau au avut o experiență în alte profesii.

Claudiu, unul dintre beneficiarii integrați în muncă declară: *„Sunt angajat la CDC Service ca mecanic auto. Îmi place ceea ce fac, îmi place unde lucrez. Am mai lucrat ca mecanic auto, dar am rămas fără servicii. Am venit la CDC Service. Sunt scule de ultimă generație și îmi place. Condițiile sunt foarte bune”*.

Marcel, care lucrează în cadrul spălătoriei auto, Car Wash, are peste cincizeci de ani și face parte de asemenea din grupul țintă, fiind, după cum el însuși declară, de etnie romă: *„Sunt persoană de etnie romă, și am o mare oportunitate pentru că am fost angajat pe proiectul grup țintă. Am un avantaj pentru familie și sunt foarte mulțumit de ceea ce fac. Lucrez ca șofer în cadrul spălătoriei, ajut la spălat covoare, ajut la spălat mașini, dar și la curățătorie tapițerie. Suntem angajați doi muncitori și fac treaba cu cea mai mare responsabilitate.”*

La rândul său și Mihai a lucrat până la vârsta de patruzeci de ani pe la diverse firme. A fost cooptat la secția de vulcanizare Car Top, în urma prezentării la interviul pentru angajare, după cum chiar el declară: *„Am aflat de această fundație și am fost primul angajat la această vulcanizare auto și îmi place de situația în care mă aflu. Îmi place munca pe care o fac. Și sper să fiu acceptat și să dureze cât mai mult această situație.”*

Un domeniu special al ES abordat în cadrul acestor structuri îl reprezintă activitățile desfășurate de către și pentru persoanele cu dizabilități.

În acest fel a fost valorificată experiența Caritas în acest domeniu. Ca urmare au fost înființate două structuri cu statut diferit și domenii diferite de activitate. Una din acestea se axează pe domeniul producției de ambalaje de polietilenă, fiind organizată ca o unitate protejată autorizată, fiindcă oferă de lucru unor persoane cu dizabilități. Cealaltă se adresează serviciilor de kinetoterapie, fiind organizată ca o

societate comercială cu răspundere limitată, care angajează de asemenea persoane cu dizabilități.

În România trăiesc aproximativ 650,000 de persoane certificate oficial la Autoritatea Națională pentru Persoane cu Handicap (ANPH) ca având o dizabilitate (inclusiv copii). Din populația generală, persoanele cu dizabilitati reprezintă aproximativ 3%, un procent relativ scăzut comparativ cu alte țări, însă aceste date trebuie analizate cu mare precauție.

Până în 2002, rata ocupării persoanelor cu dizabilități nu a fost niciodată analizată. Mai mult, ocuparea persoanelor cu dizabilități nu a făcut niciodată obiectul unei politici active și coerente de abordare a nevoilor speciale ale persoanelor cu dizabilități. De aceea, nu există date disponibile pentru anii 1999 și 2002, care să descrie evoluția ratei de ocupare a persoanelor cu dizabilități. La 31 decembrie 2004, conform statisticilor ANPH, erau angajate 11.872 persoane cu dizabilități. Înregistrările se bazează pe date furnizate de serviciile publice de asistență socială din țară și din București și de Asociația Nevăzătorilor din România⁴.

Prima dintre aceste structuri se numește CDC Plast.

Din cei trei operatori doi sunt persoane cu dizabilități.

Această precizare trebuie încadrată în contextul general economic al acestei categorii.

„Studiile internaționale observă că atât în Uniunea Europeană cât și în Statele Unite, persoanele cu dizabilități au o rată de ocupare mai mică decât a celor fără dizabilități, însă există variații mari între diferite țări. Astfel, în Irlanda mai puțin de o treime din persoanele cu dizabilități au un loc de muncă, în timp ce în Polonia procentul este și mai mic, de 20 procente. Rata ocupării acestora este semnificativ mai mare în țările nordice, ajungând la 52-54 procente în Finlanda și Danemarca, 50 procente în Luxemburg și Elveția sau în Norvegia, Marea Britanie și Olanda unde ajunge la 45 procente. Din datele oficiale ale ANPH reiese că în 2008, numărul persoanelor cu handicap angajate în muncă reprezenta un procent de circa 12% din totalul adulților cu

⁴ ASSOC, *Ocuparea persoanelor cu dizabilități. Psihologia angajatorilor cu privire la angajarea acestora, disponibil la* http://www.diz-abilitate.ro/images/elemente/ocuparea_persoanelor_cu_dizabilitati_psihologia_angajatorilor_cu_privire_la_angajarea_persoanelor_cu_dizabilit.pdf, 10/15/2015, 4:13:39 PM.

handicap cu vârsta cuprinsă între 18 – 60 ani, aflați în îngrijirea familiei, cu excepția pensionarilor de invaliditate gradul I și II.”⁵

Produsele realizate constau în pungi pentru panificație, pentru patiserie, pentru alimente congelate, saci pentru ambalarea peletilor, sau a materialelor de construcții și produselor de curățenie, detergenți, clor, sacoșe pentru magazine dar și ambalaje pentru articole de îmbrăcăminte.

Constantin unul dintre lucrători ne explică pe scurt povestea sa: *„Lucrez ca operator mase plastice. Am ajuns căutând un loc de muncă prin Caritas unde am ajuns pentru un curs. După ce am terminat cursul, am fost angajat pentru această unitate protejată constituită special pentru persoane care se încadrează în acest grup țintă. Am lucrat în domeniul mozaicului artistic religios pentru lucrări personale, acasă. Timp de un an și jumătate nu am putut să lucrez pentru că lucrem prea încet. Am ajuns aici și fac toate operațiunile.”*

Din punctul de vedere al personalului, la unitatea de kinetoterapie, Kinego SRL, situația este asemănătoare. Serviciile de kinetoterapie sunt oferite cu ajutorul unor aparate moderne. Ambianța este plăcută, într-o clădire bine dotată. Personalul de aici face parte de asemenea din grupul țintă.

Despre activitatea din această structură ne povestește Elena: *„Sunt o persoană cu handicap de gradul II. Am terminat facultatea de drept și un master în finanțe. Am lucrat în acest domeniu o perioadă de un an și jumătate până când firma respectivă s-a închis și după cum persoanele cu handicap sunt un pic defavorizate în câmpul muncii, nu am mai putut să găsesc un loc de muncă. Din acest motiv am urmat cursurile de tehnician maseur în cadrul fundației Caritas. Am fost voluntară împreună cu soțul meu și am considerat că este ok pentru mine încercând să abordez altă ramură. După ce am urmat acele cursuri am aflat că se deschide un centru medical în cadrul proiectului IDEAS pe nume Kinego și am încercat să aflu mai multe despre aceasta. Am luat legătura cu managerul. În urma unui interviu și a unui examen, atât practic cât și teoretic, am reușit să obțin aici un loc de muncă și, sinceră să fiu, sunt foarte încântată. Nu știu dacă voi reveni la vechea meserie, pentru că într-adevăr ceea ce fac îmi place. Am avut posibilitatea de a cunoaște*

⁵ Motivation- Societatea Academică Română, *Diagnostic: Excluz de pe piața muncii*, disponibil la <http://www.motivation.ro/uploads/studii%20SAR/Diagnostic%20exclus%20de%20pe%20pia%20muncii.pdf> 10/15/2015 4:23:55 PM

foarte mulți oameni care au într-adevăr nevoie de ajutorul nostru. Și acest centru din punctul meu de vedere le poate oferi oamenilor o altă perspectivă prin îngrijirea la domiciliu cât și îngrijirea medicală ridicată la alte standarde.”

După această scurtă trecere în revistă putem observa că structurile de ES dezvoltate în cadrul proiectului IDEAS, concentrându-se pe exigențele recerute de ghidul de finanțare, au urmărit atingerea obiectivelor privind încadrarea în muncă a grupurilor țintă și dezvoltarea abilităților necesare îndeplinirii activităților profesionale specifice fiecărui domeniu. Aceste structuri se desfășoară în trei județe, respectiv Iași, Brăila și Botoșani, două în mediul urban și celelalte șapte în mediul rural. Activitățile desfășurate sunt diverse. Ele cuprind atât sectorul producției, cum este cazul atelierului de tâmplărie sau al unității protejate de producere a ambalajelor, cât și domeniul serviciilor.

Serviciile, la rândul lor, acoperă o gamă destul de diversificată, de la cele în domeniul auto (service, spălătorie, vulcanizare) până la servicii extrem de specializate, precum cele medicale și îngrijiri medicale la domiciliu, sau cele de kinetoterapie și nu în ultimul rând servicii de catering. Prin acestea s-a urmărit valorificarea unor atuuri care constau din folosirea unor spații sau dotări precum atelierul de tâmplărie, care prezintă avantaje prin amplasarea acestuia într-o zonă forestieră dar și rezidențială. Pe de altă parte s-a urmărit folosirea unei experiențe, expertize dobândite în cursul timpului, prin oferirea de servicii de îngrijire medicală la domiciliu. În alte privințe s-a urmărit deschiderea unor servicii care au fost considerate necesare pe piață dar și pentru utilizatorii din cadrul propriei organizații, precum reparațiile auto. Un alt tip de serviciu necesar în cadrul asociației este și asigurarea meselor beneficiarilor din cadrul centrului de resurse pentru copii, Don Bosco. Oferta de catering asigură această nevoie precum și pe cele ale clienților de diferite categorii.

Toate aceste structuri de ES au ca obiectiv esențial inserarea în comunitatea locală prin desfășurarea activităților propriu zise de ES și prin dezvoltarea relațiilor care decurg din aceste activități. Este vorba de relațiile care se stabilesc cu furnizorii structurilor la un capăt al lanțului operațional și de relațiile care se stabilesc cu clienții beneficiari la celălalt capăt. Ambele categorii de parteneri sunt într-un fel sau altul protagoniști, participanți activi, sau „acționari” ai acestor structuri. Ei au un cuvânt de spus în procesul de decizie pentru că fiecare din aceste

unități dorește să fie un „instrument de măsură” sensibil la nevoile comunității.

Cine sunt acești „stakeholders”? Ei sunt clienți mari, persoane juridice sau angajați ai acestora, care au nevoie într-un fel sau altul de serviciile structurilor de ES. Dar sunt și clienți individuali care contribuie, chiar dacă prin mici „input-uri” la rezultatele economice. Toți trebuie tratați cu interes și respect, pentru că participă la dezvoltarea comunității locale.

Pentru aceasta au fost elaborate strategii de marketing, care să „țințească” aceste grupuri neomogene ca entitate juridică, categorie socială sau vârstă. Ca strategie de marketing putem nota și posibilitatea „autoservirii”, în cadrul spălătoriei auto sau prepararea mesei pentru acasă cu vasele clientului, în caz că acesta nu dispune de timp.

Dacă ne referim la politica de prețuri, în general se adoptă o politică de minimizare a acestora, de monitorizare a prețurilor concurenței, urmată de o ușoară reajustare în perioada următoare, după ce a fost asigurată o tranșă de piață.

Referindu-ne la locații și la importanța acestora, se observă faptul că a fost valorificat ceea ce exista în dotarea asociației mamă, cum este cazul concret al atelierului de tâmplărie. În celelalte situații a fost încercată o grupare a structurilor bazată pe compatibilitate a serviciilor, în cazul serviciilor auto. La rândul lor acestea se află în proximitatea structurii de producție a ambalajelor. În acest fel este posibilă comunicarea mai lesnicioasă și acordarea de spijin logistic reciproc.

Cât privește amplasarea celorlalte structuri din județul Iași, ele au urmărit considerente de ordin cost - eficiență. Serviciul de kinetoterapie se află într-o zonă rezidențială centrală, intens populată și cu multe unități de servicii bancare și medicale, posibili furnizori de clienți.

Structura de catering se află într-o zonă din proximitatea Iașului, în comuna Tomești, o localitate suburbană, dar și în apropierea zonei industriale a orașului. Serviciile oferite acoperă o gamă largă de opțiuni și exigențe pentru un public de categorie medie, care dorește să apeleze la sistemul catering în diverse ocazii sau evenimente din familie cum ar fi nunțile, botezurile, pomenirile, dar și pentru clienții persoane juridice în asigurarea dineurilor, a recepțiilor în cadrul unor conferințe, cursuri de formare etc.

Structurile medicale din afara județului Iași reprezintă o bună oportunitate de a stabili niște „capete de pod” pentru sondarea unei

piețe în dezvoltare, cea a serviciilor socio- medicale în zonele geografice urbane și rurale mai puțin dezvoltate și pentru implementarea unor metode de management inovativ, care dezvoltă și combină relația cu furnizorii de consumabile și aparatură, cu autoritățile locale și cu clienții și beneficiarii serviciilor.

3. Concluzie

Putem spune că activitățile de ES din cadrul acestui proiect reprezintă în mod cert o probă serioasă pentru organizația mamă, Centrul Diecezan Caritas Iași și pentru cei care s-au implicat în administrarea acestor structuri. Putem afirma cu siguranță că din acest punct de vedere asistăm la un grad major de eterogenitate a serviciilor. Dar dacă privim lucrurile dintr-o altă perspectivă, ele reprezintă o șansă de specializare, de abordare a unor domenii din cele mai diverse, de specializare în administrarea afacerilor, de efectuare a unor pași, nu mulți pentru început, într-o lume ce părea total străină cu doar un an în urmă, mai ales pentru o asociație cu profil și experiență cu preponderență socială.

Rămâne doar ca viitorul să valideze aceste inițiative de bună practică.

Bibliografie

1. Aruștei, C., Manolescu, I.T & Neculăesei, A-N. (2014). Rolul organizațiilor și bune practici în cadrul Economiei sociale. *Revista de Economie Socială*, Vol. IV, Nr. 2.

2. ASSOC. (2013). *Ocuparea persoanelor cu dizabilități*. Accesat la data de 15.10.2015, de pe http://www.dizabilitate.ro/images/elemente/ocuparea_persoanelor_cu_dizabilitati._psihologia_angajatorilor_cu_pri_vire_la_angajarea_persoanelor_cu_dizabilit.pdf.

3. Media One. (2013). *Ghid de bune practici în domeniul egalității de șanse*. Accesat la data de 27.10.2015 de pe http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/2013_Ghid%20de%20bune%20practici_SANSA.pdf.

4. Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale. (2010). *Raport de cercetare privind economia socială în România din perspectivă europeană comparată*. Accesat la data de 22.04.2015 de pe <http://ww>

w.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/RapoarteStudii/301210Raport%20de%20cercetare_ES.pdf.

5. Nicolăescu, V. (2013). *Ghid de bune practici în economie socială*. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

6. Petrescu, C. (2011). *Cooperarea în România - Actor al economiei sociale*. Revista Calitatea Vieții.

7. Stănescu, M.S., Ernu, A-S., Alexandrescu, A.M., Bojincă, M. și Rădulescu, L. (2013). *Ghid pentru înființarea de întreprinderi sociale pentru persoane cu dizabilități*. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

8. *** (2013). *Analiza comparată a cadrului legislativ din UE și România privind economia socială*. Accesat la data de 24.10.2015 de pe http://www.economiesociala.net/imag/files_1/5762352705421624035398.pdf.

9. Societatea Academică Română. (2009). *Diagnostic: Excluz de pe piața muncii*. Accesat la data de 15.10.2015 de pe <http://www.motivation.ro/uploads/studii%20SAR/Diagnostic%20exclus%20de%20pe%20piata%20muncii.pdf>.